

REDACȚIA

Ad. Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 1 an 20 cor.
 6 an 10 cor.
 3 an 5 cor.
 1 lună 2 cor.
 de Duminică pe an 4 cor.
 pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un gr. garson: prima dată 10
 franci; a doua oară 12 franci; a treia
 oară 15 franci de fiecare publicare.

Azît abonamentele, cât și inserți-
 unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oră și comitați

Scrieri notabile nu se primesc

În semnele mizeriei.

Acum nu mai încapă nici o îndoială că anul economic 1904/5 va fi un an de tristă amintire. Nu mai poate de aci înainte să nu fie nici deschiderea izvoarelor cerului; cucuruzul, cartofii, plantațiunile de nutreț sunt în mare parte definitiv nimicite. În ce privește recolta terminată deja, în privința recoltelor diferă părerile. Ministrul de agricultură evaluază recolta de grâu pe anul acesta la 35.6 milioane măști metrice și la 11.7 milioane măști metrice pe cea de seceră. În vreme ce an grâu s'a recoltat 44 milioane mm., seceră 13 milioane mm. Cu toate acestea s'ar putea și anul acesta exporta 60-70% a exportului de an, dacă în urma recoltei minimale a cucuruzului și a cartofilor s'ar avea nevoie de prisosul grâului și secerii pentru consumațiunea internă, în vreme ce prin nutrețul alterează exportul ovășului. De lângă tot caracterul critic al anului 1904/5 credem de posibilă o mizerie în adevăratul ei sens, nici măcar parțială. Întai de toate exigenta principală: pâinea este asigurată; cele 35.6 milioane măști metrice grâu și 11.67 milioane mm. seceră dau locuitorilor țării pâinea de toate zilele, trebuie numai luate la vreme măsurată, ca prisosul ce este la dispoziție să ajungă acolo, unde mai este lipsa de cucuruz și de cartofi trebuie să fie îndeosebi îndeosebi asigurată cu grăunțe de pâine. În ce privește nutrețul, a doua exigentă principală, stăm în fața ei, dar nici aci nu e motivată desnădăj-

duirea. Producțiunea de fân în mai multe părți ale țării a fost indigestibilă, numai atâtă trebuie avut de grijă, ca în urma câmpului pârjolit și fără iarbă, să nu se consume nutrețul de iarnă.

Economii de pe acum ar trebui să-și reducă vitele până când sunt încă în stare bună și au și ceva preț; iar pentru hrana trebuincioasă vitelor pe care vrea să le ierneze, să taie tulpile de cucuruz încă de cu vreme, căci roada și așa nu mai aduc.

Și alte plante de grădina trebuiesc strânse și utilizate ca nutreț.

Fructele anul acesta au fost frumoase și prin unele părți au recompensat considerabil insuficiența semănăturilor; îndeosebi prunele în multe locuri vor suplini în toamnă pierderile recoltei.

Fructele sunt asemenea bun surogat de pâine; economii noștri s'o știe însă că în loc de a vinde poamele pe nimica, mai bine să le conserve.

Se înțelege datorită marii incumbanțe guvernului pentru a evita mizeria și a grăbi cu ajutorul, acolo unde ea își scoate capul. Și îndeosebi datorită aceasta a lui să estinde în direcție, a nu lăsa ca poporul sărac să ajungă pe mâinile uzurarilor care sunt totți încântați de perspectivele surizetoare ale acestui bun prilej.

Auziam zilele trecute într'un local unde ovrerii obișnuiesc a-și deslega afacerile, că anul acesta va îmbogăți pe mulți. Ce paradox caracteristic vieții mercantile: în an rău să se îmbogățească cineva!

Guvernul trebuie însă să vegheze, căci uzurarii acestia pot nimici ținuturi întregi, ca ani de zile să nu se mai poată reculege. Ar fi o crimă a lăsa pe bietul popor pradă acestor lipitori care vor tăbări asupra sate-lor imbiind populațiunii «ajutor».

Alegerea din Pecica. Comisiunea centrală a fixat termenul alegerii din Pecica pe ziua de Vineri 26 August st. n. a. c. Președinte al alegerii a fost ales Varjasy Árpád, cons. reg. inspector școlar, notar Szomoru István, învățător, președinte al comisiunilor de scrutinii Dr. Ilie Precupaș, avocat, notar Reiner Adolf, comerciant, președinte substituit Mezey Andor și Leitner Pál. În locul președintelui — la caz de împedecare — dispune Dr. Ilie Precupaș.

Maghiarizarea Rutenilor prin biserică catolică. Organul reprezentant al interese-lor naționale ale Rutenilor, care apare în Viena, se ocupă într'un număr recent de situația și soarta Rutenilor din Ungaria, scriind următoarele:

„Rutenii din Ungaria prezintă un înspăimântător exemplu tuturor acelor, care se pun în contradicție cu legile firei și abat un popor dela dezvoltarea lui firească, pentru a-l utiliza în scopurile sale politice. Așa s'a împlinit, că situația Rutenilor din Ungaria și astăzi este tot așa cum a fost în trecut: Au rămas oprimați și ignorați. O singură salvare mai au, biserica orientală; dar și reprezentanții acesteia servesc interese maghiare și își dau silința, să prefacă din ținutul locuit de Ruteni fortificații

PENTRU FINLANDA.

— Un articol de G. Brandes

Celebru critic literar danez Georg Brandes publică în coloanele ziarului „Politiken”, cel mai mare și seamă organ din Copenhaga un apel ardent adresat Europei culte în favoarea Finlandei în care opera de rusificare devine tot mai apăsătoare și violentă.

Clemenceau în „L'Aurore” se asociază într'un articol vibrător de umanitate la înflăcărată protestare a lui Brandes și reproduce următoarele pasagi din apelul marelui publicist și cugetător danez:

În țările scandinave nu se va satura nimeni să vorbească în favoarea Finlandei. Guvernul rus este cu ce emoție fie-care din noi urmărește desfurarea prigonirii tot mai crude ce bântue Finlanda. El știe foarte bine că ne simțim și ne proclamăm solidari cu aceia pe care se abat prigonirile tot mai nemiloase ale violătorilor dreptului.

Trebuie ca lovitură ce isbește universitatea din Helsingfors să nu fie primită în Europa cu tăcere care seamănă cu un consimțământ. Toate universitățile din Europa trebuie să resimtă o dură nedreptate de care a fost lovită una din-însele. Toate trebuie să protesteze. Opinia publică s'ar deștepta atunci și s'ar face drum ideea aceea ce reprezintă libera cercetare și căutarea interesată a adevărului sunt poate paznicii și mai prețioși, apărătorii cei mai buni ai conștiinței dreptului.

Neapărat, nedreptatea este aceeași și față de aceia care nu aparțin universității, precum

baronul de Wrede, Homen, Estlander. Dar în cazul universității din Helsingfors găsim o pildă tipică a violenței directe împotriva ideii, deoarece actul acesta de opresiune brută este răspunsul dat adresei votată în unanimitate de profesorii din Helsingfors cancelarului universității imperiale alui Alexandru, reșosatul Plehve.

Eată în substanță ce cuprindea aceea adresă:

Autorii adresei arată că, dacă dela faimosul decret militar din 1901, un destul de mare număr de studenți s'au abținut de a se prezenta înaintea consiliului de recrutare, nu trebuie să se vadă în aceasta efectul unui capriciu al tinereții sau al unei sfidări. Nu, cauza abținerii stă în ideea dreptului, în ideea datoriei unui popor întreg, exprimată pe șleau de reprezentanții firești ai acestui popor. Senatul academic se vede decalitat de-ași exprima convingerile că actul acesta al tinerilor studenți este inatacabil din punct de vedere moral. În cazul de față, tineretul care intră în viață se pune în flagrantă contradicție cu ideile sale, despre sfințenia dreptului. Studenții văd închinându-li-se accesul la toate slujbele, ba se găsesc chiar împedecați de a se căsători conform prescripțiilor legale; ei se află în următoarea dilemă: ori să fugă din țara lor, ori să fie înhățați, ca criminalii, și să se vadă încorporați, după o detențiune de o durată arbitrară — în campanii de disciplină afară din Finlanda. (Suppliciu mai rău decât moartea).

Senatul academic nu poate să ascundă temerile ce le are în privința soartei universității. Tineretul trăiește într'o neliniște ce-i face dificil ori-ce fel de studiu. Cum oare să deșteptăm și să întărim în acești tineri dragostea adevărului

și a dreptului când văd că demnitatea și lealitatea sunt pedepsite ca crime fără nume? Ne permitem dar de a aduce îngrijorările acestea foarte grave la cunoștința Majestății Sale Împăratului care în atâtea rânduri a arătat Universității solicitudinea sa.

Răspunsul lui Plehve a fost de o strășnicie fără seamăn: arestări, suspendări, deportarea celor mai distinși profesori ai universității din Helsingfors.

Faptul este cu atât mai semnificativ, continuă Brandes, cu cât în decretul de dictatură care dădea guvernatorului general puterea de a face tot ce va voi în Finlanda, Universitatea a fost exceptată în mod precis. Statutele universității au fost privite până aci ca intangibile, pentru-că emanau de-a dreptul dela Târ. Astăzi însă guvernul depășește limitele ce le impuse el însuși arbitrarului dictaturei sale. Dar să știe bine că Europa nu va contempla cu nepăsare priveliștea aceasta.

Și să nu se încerce cum-va de a înfățișa pe protestatori ca dușmani ai poporului rus. Poate nu există alt popor al cărui mădulari priviți fie-care în parte, să deștepte atâtă interes și simpatie. Cu cât se cunosc mai de aproape pe Ruși, cu atât sunt mai apreciați și mai iubiți. Dar cea mai mare amicie către poporul rusesc poate foarte bine să stea alături de indignarea cea mai vie în contra actelor guvernului rus în Finlanda.

Iată ce este de făcut:

Tineretul universitar din cele trei țări scandinave și profesorii universităților din Copenhaga, Christiania, Lund, Upsala, să-și exprime sentimentele lor de vie simpatie pentru studenți și

maghiare. Cu la maghiarizar de-acolo, că în 10 1/2 % au fost lor a făcut de de-acolo, că și îndeosebi mare decât bisericească maghiară e lim teologia gr. cat.

S'au mai încercat, ca biserica gr. cat. s'o prefacă cu totul în instituție maghiară, și cu scopul acesta au tradus în ungurește liturgia slavă, dar din fericire Papa a oprit-o. După acestea, se presintă întrebarea, ce atitudine să ia Rutenii din Galiția în chestia Rutenilor din Ungaria? Pân'acum, durere nu mult au putut face pentru dinșii, fiind foarte ocupați cu propriile lor necazuri; dar de-accea a existat în Lemberg o *comisiune ungară*, care a ținut în evidență cauza Rutenilor din Ungaria și s'a înspăimântat de grozava lor situațiune. Rutenii din Galiția adeseori au fost acusați, că lasă pe frații lor din Ungaria să cadă jertfă; dar uneor totuși vine câte-o veste din ceealtă parte a Carpaților, care esta sau dureros oftat, sau și cântec mai vesel, care ne întărește în nădejdea, de a încerca *salvarea dela moartea națională* a fraților noștri porniți spre pierzare.

— *Inchiderea sesiunii parlamentare ungare.* La propunerea ministrului președinte Tisza, care fu primită, ședințele s'au amânat până la 10 Octombrie a. c.

Bisericile moldovenești și pictura moldovenească din Galiția.

ERA LUI ȘTEFAN-CEL-MARE.

În Galiția sunt patru biserici moldovenești și anume biserica Staupropia sau biserica Volosca din Leov, zidită în secolul al 15-lea de Ștefan-cel-Mare, biseria din Bucești în ostul Galiției și biserica Sf. Nicolae din Cracovia în vestul Galiției, amândouă clădite de Maria Potocki, fiica lui Eremia Movilă, în anul 1610, și biserica Sf. „Skit“ din Bohorodceani. Biserica întâia își are numele dela asociațiunea religioasă numită Staupropia, care sub ocrotirea bisericii moldovenești din Leov și a patriarhului din Constantinopol, servia ortodoxismul în Polonia catolică, mai întâiu a comersancilor moldoveni și mai târziu a ortodocșilor

profesorii din Helsingfors și să protesteze împotriva violenței și a relelor tratamente ce le îndură.

Atunci se va putea nădăjdui că mișcarea se va propaga din universitate în țările celelalte: întâiu universitățile din Anglia și Germania, poate universitățile din Franța, cu siguranță universitățile din Italia.

Cum că o astfel de manifestație a oamenilor celor mai luminați ai Europei nu va lăsa nepăsător pe guvernul rus, e pe deplin dovedit. Plehve n'a stat la îndoială a se servi de pana sa când s'a văzut atacat de Stead (directorul cunoscut și influent reviste engleze „Review of review“ cu privire tocmai la Finlanda. Tocmai pentru că guvernul rus simte trebuința să și menajeze opinia publică civilizată, el știe foarte bine să se apere în anumite ziare franțuzești.

Cea-ce trebuie, este ca guvernul rus să se simțească izolat.

Comitetul de arbitragiu al parlamentului francez are intențiunea de a invita rând pe rând la Paris pe reprezentanții tuturor parlamentelor din Europa. S'a invitat mai întâiu parlamentul englez, apoi parlamentele scandinave. Dar este o țară care nu va putea primi invitațiune, deoarece nu are parlament și anume Rusia, aliata Francei, țară din care a eșit însăși ideea arbitragiului internațional. Sentimentul acesta de izolare trebuie să facem să se producă în oamenii cari conduc astăzi Rusia: sentimentul că noblețea intelectuală a Europei i-a pus în afară de civilizație omenirei.

În genere. Decăzând influența vovezilor moldoveni în Polonia, slăbi și forța rezistenței ortodoxilor din Leov și la conversiunea forțată a Rutenilor din Galiția la catolicism în secolul al 17-lea, trecu și biserica Staupropia cu toată averea ei în mâinile clerului unit rutean, care astăzi, ocupând o parte a orașului Leov, reprezintă forța principală materială a națiunii rutene.

Biserica Staupropia este zidită în stilul bizantin moldovenesc, lipsindu-i însă porticul care de abia în secolul al 16-lea a fost introdus la bisericile din Moldova. Nartica, pronaosul și altarul, care se termină într-o absidă, sunt de aceeași lățime și lungime, având fiecare câte patru coline pe lângă pereți. De-asupra boltei se află 3 cupole mari.

Un mare interes archeologic ne prezintă picturile acestor biserici moldovenești, aruncate în diferitele părți ale vastei Galiții. Pictura lor se deosebește cu totul de pictura din bisericile catolice ale Galiției, în care pictorul era liber în executarea concepțiunii sale. Ea are un stil semantic, lipsit de ori-ce vioiciune și perspectivă, dar în care găsim o elegantă combinație în linii și color și o ornamentațiune chromatică, adesea prea încărcată. Figurile reprezintă de obicei tipuri bizantine. Ne aflăm înaintea unei arte tradiționale, executate după regulile fixe, de sigur al unei condice de pictură, care la bizantini era aceea a călugărului Dionisie din Agrafta, publicată la 1845 de archeologul francez Didron, sau Podliniki la Ruși, o traducere a acesteia. Cu toate acestea găsim și o influență a școalei italiene și apusene de pictură.

Iconostasul bisericii Staupropia a rămas intact încă de pe vremea clădirii (Ștefan-cel-Mare) și este alcătuit după ritul ortodox (canonul lui Ioan Chrysostom). De asupra arhierilor și apostolilor se află tablouri mici, care reprezintă patimele lui Christos. Figurile cu barbe ascuțite sunt deseneuri sematice și edificiiile n'au perspectivă și se aseamănă cu figurile rilor noastre. La figurile sfintei Paraschevoana bisericii, găsim influența veche hainele, coroanele și sceptrele fiind vmane (gotice).

Mai corectă este pictura de pe ic dela biserica din Bucești, unde se observă picturi deosebite. Capetele și tablourile n'au tesc școala lui Rubens, pe când celelalte sunt o lucrare grosolană; se vede că n'au desenat conturile, iar lucrătorii au executat.

De o perfecțiune rară este biserica din Bohorodceani care a fost vândută ca tibil primăriei cu 75 florini (150 lei). I se aseamănă cu pictura din biserica San Marco din Veneția, cea cu inscripțiuni slavone ca zidită cu materialul adus din Orient de artiștii bizantini și al cărui stil a fost adoptat în curând de Pisa, Modena, Verona, acoperindu-se Italia, în scurt timp, cu inspirația bizantină. Iconostasul dela „Skit“ reprezintă moartea Sf. Maria, care este înconjurată de apostoli și sfinți, și învierea ei, înconjurată fiind de un nor. 4 îngeri și mulți cheruvimi, întocmai cum se află desenate pe mozaicul lui Pannodoro din biserica Sf. Marco din Veneția. Asemenea deseneuri se găsesc mai în toate mănăstirile și bisericile din Bucovina, Moldova, Muntenia și Turcia, în cari țări reprezentarea Mariei ajunse generală. Moartea sf. Marie în secolul al 13-lea de Pinturicchio ajungând culmea în tabloul lui Tizian, fără ca cultul ei să devie general în biserica catolică.

Icoana din biserica sf. Nicolae din Cracovia, care în prezent se află în clopotnița bisericii, este ținută în concepția curat bizantină, neunoscută locului și obișnuită numai în Bucovina, România, Turcia și Orient. Figurile cu inscripții slavone sunt tipuri bizantine și numai excepțional se ivesc tipuri poloneze pe două vignete și instrumente pe o vigneta ce se aseamănă cu cele de pe juvaerul lui Vladimir Monomach din tesaurul Kremlin Moscova. La mijlocul icoanei se află de senat pe o poleială aurie în stilul italian al renașterii sf. Ioan cu aripi de păun, capul căruia este înconjurat ca la picturile de pe mănăstirile de Bucovina, România, Rusia, Persia și Italia — de o aureolă aurie ornamentală cu frunze și flori: sf. Ioan ține în mână dreaptă un miel pe o scândurică verde, în cea stângă capul său cu aureolă într'un păhar de lemn, din care răsar 5 frunze de trifoiu, un inel și un sul de hârtie cu următoarea inscripțiune

slavonă: Acesta e mielul Dumnului care șeste păcatele întregii lumi. Deasupra sunt 2 îngeri cu păr negru, din care primu o mantă roșie aripi verzi închise, iar al doilea o mantă verde închisă și aripi roșii.

Pe amândouă părțile tabloului se află vignete. Pe vigneta primă, în stil bizantin găsim în loc de camere, pereți dela două făr ori-ce perspectivă în uși și ferestre negre acoperite roșii — un desen general al monarhilor românești și bucovinene.

A doua vigneta reprezintă pe sf. Elisaveta care privește spre un cazac înarmat, ce se vede cu spada spre ea, iar, în fund stânci verzi și galbene, fără ori-ce perspectivă, ca toate mănăstirile românești.

Pe o vigneta, sf. Ioan, în haine bizantine din vremea Paleologilor, vorbește către fariseu saduchei. Pe mai multe vignete sf. Ioan e zintat în pustie, botezând creștinii și pe Christos în riul Iordan, care ține în mână sul de bisla cu următoarea inscripție slavonă: „El a testamentul lui Adam“. În dosul lui Christos află îngeri și deasupra lor Dumnezeu, care ținde mâna sa din cer, înfățișată în forma zig-zag, ca la mănăstirile românești.

Vigneta a șaptea reprezintă pe sf. Ioan botezătorul înaintea lui Herode, care e înconjurat de crini, stema casei Anjou. Acoperământul lui se aseamănă cu acela al lui Iustinian și al lui Iordan dela biserica sf. Vitale din Ravenna, un nument de stil bizantin, clădit de exarhul după gonirea Goților își aleseră reședința în Ravenna. Hainele și păpușii ascuțiți ai lui Christos aparțin stilului din secolul al 15-lea.

Vigneta a opta reprezintă pe sf. Ioan în închisoare; soldații din fața închisoarei sunt în haine bizantine, obiceiuite la pictorii bizantini.

La pictura moldovenească, introdusă în vremea lui Ștefan-cel-Mare în Galiția, al căreia urme le găsim până în secolul al 17-lea, se vede o legătură cu cea bizantină de o parte și cu cea din Veneția și Ravenna și cea germană de altă parte. Suntem conduși la concluziunea că pictura moldovenească în genere s'a dezvoltat pe aceleași cale ca și arhitectura. Legăturile Bucovinei și României cu Bizanțul și mai ales cu Athos au fost totdeauna mari din timpuri mai vechi. Dovadă ne sunt mănăstirile clădite de Vovezilor moldoveni și munteni la muntele Athos, unde se conservă și steagul lui Ștefan-cel-Mare, bisericile zidite de Moldoveni în Galiția cumși impregiurarea că arhitecții și pictorii au fost aromâni macedoneni sau italieni. Cunoscut este conflictul ce s'a întâmplat la 1502 între Ștefan-cel-Mare și Țarul Rusiei, Ivan III. Acesta nu lăsa să treacă în Rusia. Stilul picturii moldovenești, și în genere a celei românești, este bizantin, cu forme prescrise de condica noastră modernă. Poate că cu articolul acesta se introduce o direcțiune nouă, și anume cea istorică persană-arabă*).

Dionisie Olinescu
profesor, Slatina (Bucovina)

1). Reproducem din „Universul“ acest articol cu următoarea scrisoare:

„Vă trimit aici un articol relativ tot la Ștefan-cel-Mare, dar cari s'au petrecut în străbuna vechia Polonia și Galiția de astăzi și privesc numai ei artile Moldovei. Din citirea articolului vă putea ușor idea că artile vechi românești până astăzi au fost neglijate de tot, dar ele ar fi putut forma baza unei noastre moderne. Poate că cu articolul acesta se introduce o direcțiune nouă, și anume cea istorică persană-arabă*).

Noi îl reproducem mai ales că, pe lângă bisericile Rutenilor catolici din Galiția, în timpul lui Ștefan-cel-Mare, artile vechi românești se păstrează și conservă ca cea mai frumoasă podoabă, din bisericile Românilor gr. catolici, care a fi exilate și înlocuite cu arte străine. Ce cetim în „Gazeta Transilvaniei“ dela 27 (9 August) a. c.

„În puține locuri cred, că vor avea niște o biserică atât de frumoasă, cum e aceea Șomcuta-Mare... Pagubă că s'a edificat în timpul lui Ștefan-cel-Mare, dar se edifică la noi bisericile... Intrând în biserică mi-am aruncat privirile în dreapta și în stânga. Dar impresiunea plăcută, ce mi-o făcu de biserică, mi-o strică în parte unele straine stilului bisericilor noastre românești.

ur observate în interiorul bisericii. Aşa de ex-
panda femeilor lipseşte cu deservăşire, fiind biserica
areagă plină cu bănci, cum e în bisericile latine;
altar, care încă îi face impresiunea, că eşti
într-o biserică romano catolică, conduc 3—4 trepte;
păreţii bisericii de jur împrejur sunt plini cu
icoane, care reprezintă cele 14 staţiuni ale Cal-
variei, icoane, ce numai în biserici latine se pot
vedea. Strana din Stânga lipseşte, în schimb la
stânga lângă amvon se află statua sf.-ului Anto-
nie cu „pita săracilor“. Impresiunea înstrăină-
re se potenţează, când auzi atât răspunsurile,
şi unele cântări, acompaniate de fisharmoniu“.

Războiul ruso-japonez.

Londra 15 August. În cursul luptei navale
dela 10 August afară de Retvizan şi Pobieda ce-
lalte vase au reuşit să rupă cordonul flotei ja-
poneze, Togo însă le-a luat la goană şi le-a a-
mănat lângă insula Gugmi. S'a iscat de nou o luptă
înverşunată, ear flota japoneză a reuşit să se po-
ste în calea vaselor japoneze, în urma cărei îm-
prejurări cinci vase de război au fost silite să se
rentoarse la Port-Arthur. După această luptă au
scăpat dintre bastimentele ruse: încrucişătorii As-
cold, Novik, şi cuirasatul Cezarevits. Toate trei
s-au refugiat în portul german Cingtau. Nu se ştie
că vasul Pallada unde a dispărut. Cezarevits încă
în lupta de Mercuri a fost grav avariat, perzând
din echipamentul său mai mult ca 200 inşi. Intre
acestea se află şi comandantul flotei, contra-
amiralul Withöft. În decurs de 24 ore vasele
Askold şi Novik au părăsit portul Cingtau, ca să
nu fie silite să desarmeze în acest interval. As-
cold a luat-o la larg, dar fiind că este stricat,
nu a putut ajunge, decât până la Vusung, care
este portul oraşului Shanghai. Aici probabil că
vor desarma Chinezii.

Starea vaselor rentoarse la Port-Arthur este
foarte deplorabilă, deoarece toate sunt mult pu-
tin stricate. Aceste vase pot fi considerate ca
perdute.

Paris, 13 August. Petit Parsien anunţă
din Petersburg: Flota dela Port-Arthur lo-
vându-se cu cea japoneză, a suferit mari şi
grele pierderi. Se vesteşte, că Pallada şi alte
două vase a fost scufundate, şi că partea
cealaltă a flotei japoneze a fost împrăştiată
în toate părţile.

Londra, 13 August. Din Tokio se ve-
steşte: Flota rusă, ce voia să scape, a fost
atacată de Togo lângă insula Gugan. După
această luptă afară de Askold, Novik Cez-
arevits şi Pallada, aşa se vede, toate vasele
s-au rentors la Port-Arthur. Pierderile flotei
japoneze sunt neînsemnate, capacitatea de
luptă nu li-a scăzut,

Londra, 13 August. Admiralul Togo crede,
că dregerea lui Cezarevits este ajutată de Germani.
O parte a flotei japoneze a plutit spre sud pentru
a prinde flota dela Vladivostok, care încă nu s'a
amănat cu vasele noi argentiniene. La Tokio lumea
este convinsă, că admiralul rus a voit să ajungă
în un port german, unde să se interneze, ori să
facă o nouă excursiune. Cu ocaziunea luptei na-
vale flota japoneză a impresurat din toate părţile
flota rusă. Togo mai ales cuirasatele le-a
bombardat, şi astfel s'a întâmplat, că încruciş-
ătorii au putut scăpa. Cuirasatele şi încrucişătorul
Diana s-au rentors la Port-Arthur. Este sigur, că
în port se află cinci cuirasate şi doi încrucişători,
entre cari şi Baian.

Tokio 13 August. Admiralul Togo ra-
portează: Flota rusă a părăsit portul la 10 Au-
gust, luându-şi drumul spre sud. Flota noas-
tră reunită a atacat la 25 mile spre sud
vasele ruse, gonindu-le în direcţiune
sudică. S'a iscat o luptă înverşunată, care

a ţinut dela 1 oră d. a. până la apunerea
soarelui. Pare că duşmanul a suferit mari
pierderi. Cătră sfârşitul luptei focul adver-
sarului a slăbit ear în ordinea de bătaie
s'a produs o confesiune şi învâlmăşeală
chaotică. Incrucişătorii Askold, Novik şi
Pallada, cuirasatul Cezarevits şi câţiva con-
tratorpilor au scăpat în direcţie sudică.
Celelalte vase după atacul torpilorilor noştri
probabil s-au rentors la Port-Arthur. Flota
noastră n'a îndurat nici o stricăciune seri-
oasă. Peste tot am pierdut 170 oameni.

Londra, 13 August Conform ştirilor
ziarelor de seară cuirasatul Cezarevits în
lupta dela 10 August a rupt cordonul flo-
tei japoneze, scăpând cu grele leziuni în
portul german Kiao-tşao. Se vesteşte că per-
derile sunt 205 morţi, între cari şi admi-
ralul Withöft şi 60 răniţi.

Berlin, 13 August. Se vesteşte, că ad-
miralul rus Withöft în ultima luptă navală
a căzut. Conform unei telegrame a lui Lo-
kalanzeiger din Yokohama, cinci vase ruse s'a
întors unul câte unul la Port-Arthur. Un
cuirasat rus a dispărut, probabil torpilele
japoneze l'au scufundat.

Berlin 13 August. Conform rapoartelor
din Petersburg admiralul Withöft a fost
omorât pe podul admiral de schija unui
obuz. Vasul Cezarevitz a fost grav rănit,
acum se află în portul Kiao-tşao.

Tokio, 12 August. Din Csing-tau se
vesteşte: Incrucişătorii ruşi Askold şi Novik
aprovizionându-se cu cărbuni, plutesc afară
de port. Chiar acum au sosit în port doi
contra torpilor ruşi. Cuirasatul Cezarevits
se află aici în port.

Tşu-fu, 13 August. (Reuter). Într'un ra-
port sosit azi se spune, că încrucişătorul rus
Novik a scăpat din portul Csingtau. Despre
întâlnirea lui cu vase japoneze n'a sosit
încă raport.

Londra, 13 August. Lui „Times“ i-se
raportează din Shanghai cu datul de eri:
Contratorpilorul rus Gromovoi şi-a dat în
gura riului Yangtse-kiang, de oare-ce maşina
în este de tot stricată. Aşa se vede, că în
lupta din zilele din urmă n'a luat parte.
Consulul rus imediat a mers la vapor.

Frankfurt, 13 August. O depeşă pri-
vată a lui „Frankfurter Ztg.“ anunţă cu da-
tul de eri seara din Shanghai: Vasul de răz-
boi rus Askold a sosit la Vusung.

Shanghai, 13 August. Incrucişătorul As-
cold şi contratorpilorul Gromovoi a sosit
aici. Askold este în grad mare ruinat. Are
tot dreptul să rămână în port, fiind incapa-
bil de luptă.

Tokio, 13 August. (Reuter). Imperatul
Mutsuhito a trimis ordin prin mareşalul
Yamagata generalisimului Oyama, să per-
mită cetăţenilor, femeilor, copiilor, preoţilor,
comercianţilor şi oficerilor străini părăsirea
oraşului şi să le dea loc de refugiu în
Dalny. Imperatul împuterniceşte mai de-
parte pe Oyama, să permită eşirea din
fort şi altora, cari nu sunt militari, presupu-
nând, că aceştia nu vor influenţa asupra
operaţiunilor militare. Ordinul spune, că
imperatul Japoniei din pură iubire de oameni

doreşte, ca neluptătorii să scape de pustiirea
ce se va face cu foc şi sabie.

Colonia, 13 August. „Kölnische Zeitung“
vesteşte din Tokio cu datul de eri: Impē-
ratul japonez a dat un ordin cătră coman-
dantul suprem, să permită nesoldăţilor pă-
răsirea Port-Arthurului, şi anume: diplo-
maţilor şi ataşaţilor străini, preoţilor, fe-
meilor şi copiilor. Din asta se deduce, că
Japonezii în curând vor da năvală generală
asupra Port-Arthurului.

Tokio, 13 August. Generalisimul Oyama
a comunicat comandantului de fort Stoessel
doriinţa împăratului, să îndepărteze din oraş
nainte de atacul general pe nesoldăţi. Ya-
magata a însărcinat pe comandantul ora-
şului Dalny cu îndepărtarea lor.

Berlin, 13 August. Pe uscat Ruşii se
retrag mereu la Liaoyang, unde în curând
va fi o luptă decisivă. Forţa armată a Ja-
ponezilor este de 250.000 oameni cu 700
tunuri. Aproape tot atât de tare este şi
armata rusă.

Londra. — „Agenţia Reuter“ află de
la Cifu, la 11 August st. n., c'a sosit acolo
un contratorpilor rus şi a înştiinţat că şase
chirasate ruseşti şi patru încrucişătoare şi
jumătate din torpiloare, ar fi scăpat din
Port-Arthur. Japonezii le-ar fi urmărind şi
s'ar fi aşteptând o luptă navală.

Tokio. O depeşă vorbeşte de o luptă
serioasă, dar al cărei rezultat nu se cu-
noaşte încă.

Sucesele Japonezilor în Mandciuria.

Într'un arc mare, care însă se îngustă din
ce în ce, căutând a se încheia prin marşuri
concentrice, însoţite de un gând, îndreptate
spre un scop, împresoară părţile armatei japo-
neze poziţia Ruşilor la Liaoyang. Dela Funvo-
pen, la apus de calea ferată, spre Auşancian,
Tincian, trecătoarea Lanholin, Maşonlin, Ketsia
şi dincolo de Tatsiho pe înălţimile cari înso-
tesc drumul spre Mukden, adică din toate păr-
ţile şi fără întrerupere se întinde frontul de
luptă al Japonezilor. Dacă-şi închipue cine-va
acuma, ceea-ce e cazul cel mai favorabil, pe
Ruşi cu totul sau în cea mai mare parte în
Liaoyang şi în împrejurimile lui, unde au ve-
nit, de bună voie, dela Nord, ear dela Sud
mănaţi de nevoie, sunt în adevăr grămădiţi
des, stau în poziţii întărite şi pe coarda arcu-
lui, care e format de poziţiile Japonezilor. E
aproape situaţia, ce-a aflat şi creat Napoleon
în Octomvrie 1813, o situaţie, care, cum ştim,
n'a putut-o păstra nici cel mai genial maestru
al războaielor, faţă cu puterile superioare ale
duşmanilor şi cu planul de război al lui Tra-
chenberg. Întru cât însă Napoleon, aflându-se
în astfel de defensivă, nu pierdea de loc din
vedere ofensiva şi căuta necontenit să câştige
superioritatea relativă la punctul hotărîtor, putea
mult mai cu dreptul să creadă că va izbui
decât Kuropatkin, care stă mai mult pasiv sau
şi dacă ia ofensiva, n'o ia cu puteri îndestulă-
toare. În luptele de astăzi mai e şi altă ceva
care vine mult mai mult în folosul impresur-
ătorului decât în al impresuratului: armele mō-
derne prin bătaia lor departe, prin linia lor ra-
zantă, prin puterea de distrugere, prin anfilare;
căci focul impresurătorului e concentric, al im-
presuratului excentric, şi focul — fie spus cu
deosebită stăruinţă — e acuma mai mult decât
ori-când însemnat, ba chiar factorul hotărîtor.

Mai e un lucru care cade greu în cum-
pană împotriva Ruşilor, încă o împrejurare.
Respinşi, ba chiar bătuţi, una după alta, sim-
ţindu-se foarte în primejdie, ochii lor s'au de-
prins acuma aproape instinctiv, deşi cu neplă-
cere, a se întoarce îndărăt; îndărăt caută mân-
tuire şi scăpare, pe când Japonezii, mergând
din biruinţă în biruinţă, privesc tot înainte şi
vor să înainteze mereu. Cel-ce ştie că, ori-cât
de vitejeşte s'ar lupta, tot trebuie să întoarne

spetele, stă, așa
el cât de infărit
se teme să se a
și astfel face cu
numai la cel car
întregimea lor. Retragerea apoi cere dela sol
dații, cum zice cu drept cuvânt, regulamentul
nostru și al altor armate, foarte mult; ear sol
datul, fie el oțelit ca al Rușilor și ascultător
pană la jertfa de sine, tot e la urma urmei, și
el, m, deși în simțul lui supus pe cât la nă
dejde, pe mătă la irică. Ear conducătorii nu
fac bine când cer dela supuși, neîncetat, prea
mult și prea de ceea-ce trebuie să le ceară
numai în momentele hotărâtoare.

Ce schimbare s'a făcut în opinia publică
de când cele două armate au început a se
lupta! La începutul războiului Rușii se bucu
rau nu numai de simpatiiile unor cercuri întinse
și alese — de cari firește se bucură și acum
— ci mai toți credeau nestrămutată. Ba, înce
perea războiului de Japonezi, se privea ca o
nebulie, care avea să fie fără întârziere pedep
sită. Acuma însă toți cei-ce laudau pe Ruși au
amușit, toți privesc cu mirare pe Japonezi, se
îndoesc de Ruși, nu mai pot tăgădui succesele
de până acum ale Japonezilor și despre suc
ceseile așteptate ale Rușilor îndoiala e tot mai
mare. Un intelect, care se preface în fapte pu
ternice, atrage și el simpatii; nu putem fi cu
toată inima de partea acelor, cari până la un
punct se dau învinși chiar ei, deși în vorbe se
arată așa de îndrăzneți și de desprețuitori. Lău
dorioșie, ne zicem, și așa o să fie și acum,
vestește căderea.

Din străinătate.

Curzii contra Armenilor. „Politische
Correspondenz“ primește din Constantinopol
o telegramă în privința atrocității Kurzilor
contra Armenilor. În această telegramă se
confirmă știrea că au fost incendiate și
jăfuite multe sate armenesti, precum și
monastiri, și multe femei au fost violate și
apoi asasinate.

Vărsarea de sânge au fost cu deose
bire teribilă la Udskilisse, unde se ved
aruncate pe malul Eufratului capete și
membre tăiate din corpurile nenorociților
Armeni.

Pe munții din vecinătate se află multe
cadavre de Armeni străpunse de nenumă
rate lovituri de baionetă. În puțuri sunt
multe cadavre de copii armeni.

Excese Kurzilor continuă.

Conflictul turco-american. Americanii ame
nință, că, dacă nu li se va face îndestulare, vor
ocupa Smirna și o vor ține-o până ce Poarta
va ceda.

Un monument roman. C. Cichorius, într-o
lucrare în amintirea lui Mommsen, vorbește des
pre monumentele romane din Dobrogea, la Adam
Klisi, nu departe de ruinele unui oraș roman:
e un tropaeum, fundamentul unui altar pe un
mormânt și temeliiile unei zidiri rotunde. Pe altar
din care s'au păstrat patru blocuri acoperite cu
inscripții, se aflau numele a 3800 de soldați,
ucis într-o luptă nenorocită în care a căzut și
prefectul gardei, Cornelius Fuscus, la Sudul Du
nării. Monumentul e în legătură cu aflarea lui
Domitian la Dunărea. Tropaeul e cel mai nou
din monumente și a fost dedicat de Traian lui
Mars Ultor. Deducând clădirea celei rotunde
se afla monumentul adevărat ridicat de Domitian
lui Fuscus. O parte din șanțurile de întărire le
atribuie de asemenea lui Domitian, care, după
lupte grele, a restatornicit autoritatea imperiului
roman Dunăre.

— **Anglia și Tibetul.** După Tibet-Persia
zice „Rusi“: „În Persia vor lucra altfel decât
în Tibet, firește. N'o să trimită expediții curat
militare, ci foarte pacifice, în formă. Trebuie
să le pândim fie-care pas, chiar dacă n'ar avea
însemnătate politică: o poziție pierdută într-o
țară necivilizată din Orient e greu de câștigat

îndărât. Acuma Persia e o arenă slobodă pen
tru activitatea apusului. Rusia la Nord, Anglia
la sud au făcut mult, dar nici una nici alta
n'au făcut vre-un pas hotărâtor. Anglia vrea să
înceapă, dar să amânește, dacă socote că vom
fi privitori simpli ai unei expediții victorioase
în Sudul Persiei.

China are asupra Tibetului o autori
tate numai cu numele și dreptul de-a ține un
Amban în Lhassa, pe lângă Dalailama, îl cum
pără plătiind un tribut regulat de ceaiu mănă
stirilor. E de crezut că Anglia va întări drep
turile la Chineză, căci dela un regim chinez e
încredințată că nu ar avea ceva de temut pen
tru relațiile comerciale, etc., cu India. Un ziar
rusesc zicea, cu drept cuvânt: „Anglia trăgând
în partea sa Tibetul, Lhassa și pe Dalailama,
pătuinde în domeniul Rusiei și nu se va codi
a se folosi astfel de această cucerire, pentru a
face greutăți nespuse Rusiei în Mongolia și
aiurea, unde populația mongolă gravitează spre
Lhassa.

Lhassa e la 3630 de metri peste nive
lul mării, pe un podiș înconjurat de toate păr
țile de munți, la vre-un klm. la Nord de flu
viul Ki-ho Tsaupu (Brahmaputra), căruia se dato
resc ogoarele roditoare, vegetația bogată, dar și
întinderile mlăștinoase. Orașul se află așezat
în cercuri în jurul palatului lui Dalailama, Po
tala, și înfățișază o priveliște feerică prin ca
sele-i albe cu acoperișuri drepte (plan
înseamnă „Pământul lui Dumnezeu“. Prin
cipale sunt largi și curate, când celelalte sunt
înguste, murdare și plin
selbatici. În mahalale sunt case făcute
de iac și oaie, cu tenciuială. Lhassa
vieții religioase a budhiștilor, cari
ca mahomedani la Meca; d-ase
centru mare comercial cultural.

„Reichswehr“ zice că prin exp
gleză în Tibet, s'a deschis o regiune
fluenței și culturii europene. Anglia
soartea Tibetului, n'o să fie vre-o
susceptibilitățile Rusiei: Tibetul o
așa de englezesc, ca ori-ce țară exo
au pus vre-o dată piciorul trupele en
terland“ se întreabă ce caută Angli
Din istoria Angliei, știm că Englezii
și ultima linie, caută a-și asigura in
merciale. Tibetul, ca și celelalte stat
o să fie deschis negoiului lumii înt

„Das Neue Wiener Journal“
pediția e o trăsătură de sah contra
Anglia a știut înainte de Rusia, că
Japonia avea să izbucnească. Englez
rul, nu vor mai părăsi Tibetul, ci
mai trece timp până să ajungă stăp

„Wiener Morgenzeitung“ num
ția lui Macdonald în Lhassa o înt
mare însemnătate. Până la început
cu Japonia, Rusia era puterea car
succes la supremația asupra lum
te, acum însă Anglia o câștigă. Țear
lama va rămânea sub influența engleză.

Englezii au intrat în Lhassa orașul sfânt
al Budhiștilor. Lhassa e în șesul Brahma
putrei (Iaru Tșangpo) și mai acum
cerealele sunt în pîrgă. Șeful trenului expedi
ției, maiorul Poretherton s'a înecat în acest riu,
peste care expediția a trecut pe un pod umblă
tor. Solii căutau să convingă pe Englezi că în
trarea lor în Lhassa ar putea să-i aducă moartea.
Poate să părăsească Dalailama Lhassa, Englezii
au intrat în orașul sfânt, dovedind că lucrul
acesta e cu puțință. Baza Angliei va crește, dar
a Rusiei primește o lovitură de moarte. Englezii
s'au hotărât a căpăta libertatea comerțului cu
Tibetului pe baza descrierilor lui Sarat Hauda,
un învățat indian, care a stat multă vreme în
Lhassa, a vorbit cu Dalailama, și a descris bo
gățiile țerei... E de crezut că Anglia nu va
părăsi Tibetul dacă Rusia va fi bătută de Ja
ponezi. Declarațiile energice ale lui Balfour
n'au alt înțeles.

Expediția engleză a sosit la Lhassa la
3 August și a tăbărit la 1 klm. și jum. de Po
tala, în apropiere de grădinile lui Dalailama.
Înainte de ameză, în ziua sosirii, se vedeau
multe persoane în haine strălucitoare, privind
de pe acoperișul Potalei la armata ce se apro
pia. E de crezut că era și însuși Dalailama.
Prezidentul din Nepal a spus Englezilor că în
Lhassa era un partid hotărât pe luptă până la
cea din urmă picătură de sânge, dacă Englezii
ar fi cercat a intra în oraș. Acest partid s'a

retras, când i-s'a dat asigurări că e opri
lupta contra Englezilor, căci Tibetanii
puternici numai sub protecțiunea Angliei.
banul chinez a vizitat pe Younghousband
dații n'au voie să intre în Lhassa.

— **Tratatul comercial italo-austro-ungar.**
Se crede că tratatul de comerț dintre Italia
Austro-Ungaria se va încheia în curând, în
de sfârșitul lui August, pe baza unei propozi
austro-ungare, care regulează chestia vinu
italienești.

Exe. Sa dl Marchis Pallavicini, trimis
ordinar și ministru plenipotențiar al Austro
gariel a avut onoare a remite M. S. Regelui
soare de notificare.

NOTAȚI.

ARAD, 15 August 1904

— **M. S. Regele a primit, din partea**
Impăratului Austriei, Rege Apostolic al Ung
o scrisoare prin care îi notifică că A. S. I.
Archiducesa Augusta, soția A. S. I. și R. Ar
ducelui Iosef-August, a dat naștere unui fi
cipe.

— **Mănăstirea Bodrogului și Sărbătorii**
cum suntem informați, la 10 c. patriarhului
din Carlovești a subternut tribunalului din
șoara acusa în afacerea recăștigării mănă
Hodoș-Bodrog.

— **O nouă trupă în București.** Afise
anunță că dl. Gh. Al. Cărbă, artist-societar al
trului Național din Iași, a luat direcțiunea
trupe, compusă din elemente tinere de talen
mijlocul cărora se află și bătrânul și irezi
artist I. Anestin. Această trupă va juca, în
de o lună, în grădina Dacia, — Grădina cea
bună din București pentru drame și comedii
începând de Duminecă 1 August, cu Manasse
în 4 acte, de dl. Ronetti Roman.

În această piesă, dl Cărbă va juca rol
tular, ear dl I. Anestin, pentru întâia oară
pare în cea mai desevarșită intrupare sceni
mizitului-evreu, în haziul și filozoful Zelig
al cărui spirit viol și înțepător, îndulcește
impresia dureroasă, lăsată de puternicele
flicte dramatice ale piesei.

Trupa d-lui Cărbă va juca de patru
săptămână: Marția, Joia, Sâmbăta și Dum
Repertoriul i-se compune din patru piese
Manasse, în jurul unei legende (Omorul
Uriel-Acosta și Azilul de noapte de Gorki.

Aceste piese, de un renume european
puțin cunoscute la noi, cu toate că sunt
din întâmplări reale, din viața de suferință
feritelor clase, sau privilegiate de credințe
prejurări.

După-cum se vede această trupă e
înjghebările teatrale cele mai de elită, pe
publicul de elită nu o va neglija.

— **Dela Patriarhie.** Partizanii patriar
lui Ioachim pregăteau acestuia mari demon
de simpatie la aparițiunea lui în biserica
chatului pe cum și demonstrațiunii ostile dis
nilor lui Ioachim. Cu toate acestea, prin sfor
lui Ioachim și ale agentului diplomatic
cese, s'a isbutit a se face, partizanii patriar
lui să renunțe la aceste demonstrațiuni. — De
trațiuni de simpatie și ostile în biserică! Un
verat bizantin.

— **Necrolog.** Anunțăm cu mult reg
mătorut necrolog: Subscriși cu inima fră
durere aducem la cunoștința tuturor, în
din viață a mult iubitului nostru tată și
Gavril Lazăr preot gr. ort. rom. întâmpl
13 August st. n. a. c. la orele 7 a. m.
grele suferințe și împărțit fiind cu sfintele
ale muribunzilor, în etate de 51 ani și
28-lea al preoției sale.

Rămășițele pământești ale scumpului
să vor așeza spre vecinică odihnă luni
August st. n. a. c. la 10 oare a. m. în cimi
gr.-ort. rom. din Socodor. Socodor, la 13
1904. Fie-I țărâna ușoară și memoria
vântată! Ioan, Cornel și Valer ca fi, la
năse. Bogdan și Constanța născ. Mihulin
ori, George și Ioan ca frați, Rosalia măr
ca soră.

— **Jertfele tuberculozei în Ungaria.** În decursul anului 1902 au murit de oltică în Ungaria 75.145 inși. Numai în Budapesta au murit April 1904 349 inși, iar în țara întreagă tot aceeași lună 8080 inși.

— **Bustul lui Ioan Creangă.** Bustul popular Ioan Creangă, care va fi așezat în fața școlii primare Trei-Erarchi din Iași, unde întrecutul scriitor a fost institutor, va fi inaugurat în luna Septembrie.

— **„Măsuri“ muscălești.** La Chiev, în Rusia, interzis publicarea revistei speciale intitulată „Măcelarul“ și s'au arestat atât redactorii cât și scriitorii tipografi cari lucrau la aceea revistă. Au luat aceste măsuri severe, pentru-că s'a deservit că sub acel titlu se ascundea un cuib revoluționar, iar prin numirile de animale de care se vorbea în revistă: boi, bivoli, berbeci, etc. erau desemnați diferiți funcționari și diferite personalități din erarchia socială moscovită.

— **Boala negrilor în Congo.** În satul Lemba au fost toți locuitorii cuprinși de teribila boală, și acum de curând muri ultimul negru care mai rămăsese în viață, și muri tot de urzile bolii numite.

— **Nașterea unui moștenitor al Rusiei.** Sâmbătă 301 lovituri de tun au anunțat populației din Petersburg vestea cea mare venită din Peterhof — reședința de vară a familiei imperiale — că împărăteasa a dat naștere unui prinț. A urmat apoi sunetul clopotelor de la toate bisericile Capitalei, confirmând glasul jertfelor.

Petersburg e în sărbătoare. Toate edificiile publice și cea mai mare parte din casele particulare sunt iluminate.

Poporul aclamă pe Tareviciul Mihail. Așa vrea poporul să se numească Moștenitorul tronului, ca să se îndeplinească profeția că un zar Michail va aduce Rusia la apogeul măriei sale. Probabil că la acest nume se va opri și împăratul.

M. S. Impărăteasa a născut dimineața. Era asistată de celebrul obstetrician dr. Ott, medicul particular al împărătesei.

Copilul după ce a fost îmbrățișat de fericiții săi părinți, a fost remis d-nei Guntz, desemnată de către v. săptămânii ca să-l alăpteze.

Cu prilejul acestui fericit eveniment, împăratul a semnat un mare număr de grațieri, de cari vor beneficia și unii din condamnații politici.

Vestea nașterii Moștenitorului a fost trimisă telegrafic amiralului Alexejew, la Mukden, ca să comunice trupelor, cari se bat și mor pentru patrie, (!?) în munții și băștăniile Mandciuriei.

— **Nu sărutați morții!** Comerciantul Paul Boross din Budapesta a murit la începutul săptămânii trecute. Fiică sa Ana, carea avea nespuse drag pe tată-său, în tot timpul cât cadavrul stătea pe catafalc nu s'a depărtat de lângă el, ci plângea și săruta mâinile, fața și gura mortului. La doua zi după înmormântarea lui Boross fata s'a bolnăvint rău și medicii au constatat învențurare de sânge, provenită din sărutarea mortului. Sâmbătă seara nenorocita a murit apoi între chinuri teribile. Mirele ei, I. Zay, consternat de tragedia întâmplare, după înmormântarea fetei s'a împușcat.

— **Holera.** Telegramele sosite din Berlin anunță că la St.-Petersburg s'a constatat în mod oficial epidemia holerei și că mai multe persoane ar fi murit; iar autoritățile pe de o parte au luat măsuri riguroase pentru combaterea flagelului, iar pe de alta s'a ascunde existența lui spre a nu înspăimânta lumea.

De altfel holera bântue în aproape tot Caucazul și Persia.

Guvernul turcesc a luat severe măsuri pentru proveniențele de pe malurile caucazice și în special pentru acele sosite din Irak.

— **Moartea lui Waldeck-Rousseau.** Amintat în numărul nostru trecut moartea fostului ministru-președinte al Franței Waldeck-Rousseau, autorul faimoasei legi asupra congregațiilor.

El suferea de o boală de ficat care a necesitat două operațiuni: prima a fost făcută de

profesorii Armour și Kehr, a doua, care a durat două ore și după care Waldeck-Rousseau a a murit imediat, a fost făcută tot de cei doi dintâi asistați de medicii Babinski și Doucher.

Toată viața lui Waldeck-Rousseau a fost plină de fapte.

Întâia oară a fost ales deputat la Rennes și primul ministru în care a intrat a fost al lui Gambetta în 1881. A mai fost ministru de interne sub Jules Ferry.

El a fost pentru darea în judecată a guvernului Boulanger și a apărut pe Eiffel în procesul Panama.

A fost și ambasador la Londra.

Dar cea mai însemnată activitate a sa a desfășurat-o Waldeck-Rousseau în periodul de la 1899—1902 când a ținut președinția consiliului.

Venirea lui la cârmă atunci, după ce căzuseră rând pe rând șapte ministere în doi ani pe nenorocita afacere Dreyfus, a fost aproape o surprindere. La formarea cabinetului a cărui menire era să fie înfrângerea partidului naționalist, a luat și pe leaderul socialist Millerand.

În acest timp el a provocat revizuirea procesului lui Dreyfus, care totuși a fost din nou condamnat de tribunalul din Rennes apoi grațiat de Loubet.

În urmă a dat în judecată înaltei Curți pe fruntașii partidului naționalist, sub acuzare de complot contra statului, expulzând din Franța pe unii, iar pe alții băgându-i la închisoare.

După-ace slăbi astfel opoziția naționalistă el atacă marea cestiune, care pentru partizanii săi este titlul lui de glorie: chestiunea congregațiilor.

Cu toată crâncena opoziție care i-s'a făcut, el a făcut să i-se treacă legea prin care educația și instrucția copiilor erau interzise congregațiilor religioase, desființând puterea acestora.

După ce a nimicit congregațiile și a mai săvârșit câte-va alte reforme, Waldeck-Rousseau, deși la noile alegeri din 1902 repurtase o strălucită victorie, el s'a retras dela guvern pentru a-și căuta sănătatea.

De multă vreme Franța nu avusese un prim-ministru care, la plecarea lui, să lase atât de mari regrete. Se aștepta ca la viitoarea alegere președințiată Waldeck-Rousseau să-și pună candidatura și toată lumea era convinsă de reușita lui.

Moartea însă l'a răpit înainte de a atinge acest apogeu al carierei sale. El moare în vîrstă numai de 58 ani și lasă în urma lui, pe lângă opera-i politică și socială, mai multe scrieri importante. Waldeck-Rousseau a fost un om de stat în toată puterea cuvîntului, cum puțin sunt astăzi în Europa.

— **Congres.** La Paris s'a deschis congresul internațional al minerilor în localul Bursel Muncel.

Sunt vre-o 100 de delegați, dintre cari 40 Francezi, 50 Englezi, 12 Germani, 6 Belgieni și 2 Americani.

— **Ziarul „Russki Pallomnik“**, citit mai ales la sate, scrie că împăratul Japoniei e anti-christ și de aceea sfînta Rusie are datoria de a se lupta împotriva lui. „Terkovni Viestnic“ zice că Rusia poartă războiul din porunca lui Dumnezeu. Acesta a poruncit Evreilor să nimicească pe Hananeeni; iar Japonezii sunt Hananeenii veacului al XX-lea. „Strannik“ zice că Rusia are menirea dela pronia cerească de a propovădui credința ortodoxă peste tot pămîntul și că de aceea n'a putut deșerta Mangiuria, pentru-că atunci Chinezii n'ar fi mai avut pricină de a se boteza, ei ar fi rămas pe vecie în întunerecul japonez.!!!

— **Pentru răniții ruși.** M.M. L.L. Regele și Regina, în amintirea confraternității de arme care a unit pe Ruși și pe Români pe câmpiile Bulgariiei, într'un același sentiment de solidaritate pentru desrobirea popoarelor creștine s'au gândit la copiii acelor cari au luptat împreună în războiul din 1877 și le vor trimite în Extremul-Orient, unde luptă pentru gloria drapelului imperial, mai multe obiecte utile și de rugăciune.

Suveranii noștri vor expedia Sâmbătă viitoare două vagoane cu efecte pentru răniții din Mandciuria, M. S. Regina, pe lângă lucrurile folosite, a adăugat imagini și relieve sfînte cari vor întări credința luptătorilor.

Cele două vagoane vor fi trimise prin Ungaria la Petersburg.

Politica urmată de principele Galițin, guvernatorul general al Caucazului, se vede că va avea urmări grave. Secularizarea moșiilor și arestarea multor Armeni, bănuiri a întreprinderea mișcarea revoluționară, a întărit populațiunea aceasta, de alt-fel foarte pacinică.

— **Orașul Dalny.** Orașul Dalny zace într-o vale de trei părți încunjurat de dealuri înalte, iar de a patra e închis de golful Talienvanului. Orașul nu are vre-o însemnată mare și e zidit de Ruși. Arhitectul din Petersburg l-a împărțit în trei părți: orașul cetățenilor, al negoțului european și al Chinezilor. În partea dintâi s'a aflat clădirile publice, cancelariile societății drumului de fier, locuințele guvernatorului și ale altor funcționari, cancelariile poștei, telegrafului și telefonului, închisoarea, mașinele electrice și alte 200 clădiri administrative. Are număroase alee, cari poartă numele orașelor mari. Partea chinezească a orașului e despărțită de celelalte printr'un parc public și grădini botanice. Rușii au cheltuit milioane de ruble pentru Dalny, și în priviuța lui numai Parisul s'a poartă asemăna cu acest nou oraș al răsăritului. Sunt străzi largi, bine pietrite, drumuri de macadam, pe o lungime de 50 de mile, biserici, hoteluri, teatru etc. Dalny mai este stația din urmă a celui mai mare drum de fier din lume, care face negoțul Asiei pe o lungime de 5000 de mile. De două ori pe săptămână pornește trenul transiberian din Dalny la Moscova și drumul îl face în 13 zile. Dalny scurtează drumul în jurul lumii și apropie China cu opt zile de Europa. Portul e apărut de un zăgaz de piatră, lung de 6000 picioare. Două mașine mari cu aburi ridică câte 50 tone; un doc de granit, lung de 500 picioare și larg de 50, e în mișcare; altul de 600 picioare lungime era aproape gata.

— **Omorurile politice în Rusia.** În Rusia se petrec lucruri îngrijitoare. Omorirea funcționarilor administrativi ruși din Caucaz a devenit epidemică. În afară de vice-guvernatorul Andreiev din Elisavetopol și a șefului districtual Boguslavski din Surmalin, au fost omorîți în zilele din urmă încă doi funcționari din Caucaz, administratorul pădurilor statului din districtul Cheșev, Tregubenco, și Cusnezov, șeful poliției din Nakhicevan. Amândouă au fost omorîți în mijlocul străzii.

Precum vedem, numărul uciderilor făcute de Armeni crește mereu. Toate aceste fapte sunt datorite răzbunării. Se pare că se va confirma știrea, că comitetul revoluționar armenesc a decis jertfirea a 30 de funcționari superiori din Caucaz, aceasta drept răsplătă pentru secularizarea moșiilor cari aparțineau bisericilor armenesti.

— **Lac dispărut.** În Africa centrală era un lac Nirwa la sud-vest de Nyassa, și care a dispărut cu totul acum. S'a observat de mai mulți ani că lacul se usca și volumul îl scădea.

Lacul Nirwa avea o lungime de 45 kilometri și o lungime de 20 kilom. Acum n'a mai rămas din el decât câte-va bălți răslețe.

Acest lac a fost descoperit de exploratorul Livingstone în 1859.

Un alt caz analog e cu lacul Ngami, care a dispărut de asemeni. Și acest lac a fost descoperit tot de Livingstone.

Felurimî.

Vînătoare de șoareci. Orașul Rouen s'a umplut într'atîta de șoareci, că primăria locală, pentru exterminarea acestor animale care vatamă mărfurile de prin magazine și depozite rozînd coletele și sunt și agenți transmițători de epidemii, a instituit premii de 10 bani pentru fie care cap de șoarece mort.

Și în fie-care dimineață oamenii vin cu șoareci morți pe cheiu, unde așteaptă căruțele municipale și li dau unui impiegat municipal care li plătește imediat.

Inteligența furnicilor. — Într'o comunicare adresată institutului de artă și știință din Veneția, profesorul Bonatelli descrie un curios fapt observat de dînsul și din care se vede că de inteligente sunt furnicile. D. Bonatelli a observat într'o zi un roi de furnici cari de pe craca unui

eau pe o creangă subțire până la zidul pe care se scoborau, apoi, jos pe pânicele formau două grupuri cari se mi-directiuni opuse. Profesorul a tăiat astfel că de la vârful ei până la zid o distanță de un centimetru. Furnicile a întâi la vârful crengii, apoi se împepede. Peste o jumătate de oră, însă, l observă că o altă ramură mică, depărtată cu vre-o douăzeci de centimetri de zid, în urma suflării vântului, atingea în fiecare moment zidul.

Furnicile văzură aeeasta și așteptând momentul când ramura, plecată de vânt, atingea zidul, treceau de pe ea pe zid și vice-versa, astfel că își puteau continua, în chipul acesta, drumul întrerupt câtă-va vreme. Trecătoarea lor era pe o punte ușoară, creată de natură, de care inteligentele insecte au știut imediat să se folosească.

Cartea cea mai scumpă din lume. Este de sigur „Istoria războiului Secesiunii“, scrisă din ordinul guvernului federal american și sfârșită acum cât-va timp. Opera costă 14 milioane de franci. Sunt 100 volume „in folio“. Tipărirea ei a durat 10 ani. Cheltuiala cea mare a provenit din cumpărarea documentelor posedate de particulari, de hârtia întrebintată și de plata scriitorilor.

Dar opera cea mai voluminoasă din lume se conservă la British Museum din Londra. Sunt 5.000 de volume, conținând istoria cerului, a pământului, a genului uman, a naturii și studiul de filosofie, de meteorologie și de astronomie. A fost scrisă sub domnia împăratului chinez Kang-hi, de 3459 de învățați ai imperiului chinez.

Până acum însă nimeni n'a citit-o.

Eroismul unui căpitan de vapor. Bricul din Hamburg cu numele „Elisa“ s'a înecat în timpul unei mari furtuni, de acum zece ani, în apele fluviului Elba. Bricul se scufunda sub picioarele nenorociților marinari; valurile îl ridicau și îl scufundau neîncetat. Era o noapte teribilă. Cărmaciul se pomeni, la o ridicare a valurilor, că se lovea de un obiect tare, pe care pipăindu-l cu băgare de seamă, constată că este cotețul găinilor. După mai multe eforturi densul reuși a se sui d'asupra cotețului și a se prinde bine de densul; de abia însă se instalase, când simți un braț, care se agăța tot de coteț. Cărmaciul îndată ce observa aceasta, se grăbi a da ajutor nenorocitului său tovarăș și reuși al al face să se instaleze și densul pe coteț. Acest nenorocit era tocmai căpitanul bricului.

Valurile începură să asvirie în toate direcțiunile cotețului împreună cu cei 2 oameni, cari se aflau pe densul; ei observară astfel, după câte-va momente, cumcă le este absolut imposibil a se lăsa amândoi de coteț.

— „Crezi că vom putea sta amândoi d'asupra cotețului“, întreba căpitanul e cărmaciul.

— „Nu, căpitane“, răspuse cărmaciul, „unul dintre noi trebuie neapărat să plece“.

— „Da, ved și eu“, răspuse căpitanul.

După o tăcere de câte-va secunde căpitanul adăuga:

— „Ascultă, amice, eu sunt un om bătrân și nu voi mai putea decît ti multă vreme în viață: tu însă ești tânăr și voinic. Eu însă am nevastă și trei copii. Vrei tu să îngrijești de dășii în cazul când vei scăpa din acest pericol?“

— „Da, căpitane“, răspuse cărmaciul.

— „Dă-mi mâna atunci, amice“ zice căpitanul.

Cărmaciul dete mâna căpitanului și atunci căpitanul lua mâna pe de coteț și fu înghițit de valuri.

Prin aceasta cotețul ușurându-se, fu purtat de apă cu mai multă ușurință, și trecând noaptea, cărmaciul fu găsit de alți marinari în stare aproape înghițat, totuși reușiră a-l aduce la viață.

Intremându-se cărmaciul, fu credincios cuvântului său și se duse în orașul Hamburg, unde căutând pe veduva și copiii fostului său căpitan, îi lua sub a sa protecțiune, crescându-i cu cea mai mare grijă și iubire.

Această întâmplare ne dovedește încă odată veritatea zicătoare, cum-că: În nenorocire se dovedesc adevăratele caractere și prietenii!

O prinsoare nenorocită. Un tânăr american din New-York mânca în anul 1860 în Londra, împreună cu un lord C.

Tânărul american numit Walter Hasting vorbea despre închisori zicând că un colț întunecos nu este atîta de fioros pe cât ar merita să fie.

Lordul oferi tânărului Hasting suma de 10.000 livre sterline, dacă ar sta 10 ani într-o închisoare de 12 picioare înălțime și 13 lățime.

Tânărului prizonier i-se dedură luminări, cărți, material pentru scris de un fel inferior. Ultimele lucruri trebuincioase i-se aduceau de mîni de nevăzute. În acest chip a stat Hasting 10 ani de zile.

La 1 Maiu 1870 se sfârși timpul său pe care pariasse, dar apărui într'un mod teribil de plîns. Deși acum era de 35 de ani, însă avea aparența unui moș de 65 ani. Părul și barba lui erau albe, fața lui era ofilită și cu zbircituri. Pășea șovăind, era par'că bolnav, vocea lui tremura și limba lui refuza adesea serviciul.

Un diplomat. În anul 1604 veni generalul spaniol. Spinola trecând prin țările de jos, spre Paris. Regele Henric al IV îl primi cu cele mai mari onoruri și îl întrebă în treacăt, ca și când nu s'ar ocupa de așa lucruri, ce părere avea el despre Țările de Jos.

Spinola, care știa bine că Țările de Jos nu aparțineau Spaniei, descoperi toate planurile sale.

Henric IV nu credea însă că vestitul general ar fi așa de nebun să-i spună planuri. Trimise îndată Prințul Orania aflarea ce o făcuse, și-l pîntocmească ca și când Spinola a dos. Acesta, după sfârșitul războiului, „Cei-alți oameni mă păcălesc pe mîi minciuni, Spinola m'a păcălit adevărul.“

Petrecer

Cu ocasiunea adunării geniuinilor învățătorilor rom. gr.-or. piatele I.—VII., ce se va ținea în (20) August 1904, se va da și un preunat cu petrecere și dans, c

PROGRAM:

1. „Răsunetul“, cor bărbătesc.
2. „El-Zorab“, poezie de G. clamată de d-șoara Cornelia Moldo.
3. „Ce te legeni codrule“, cântecul Tăucean, acompaniat de d-șoara dan pe pian.
4. „Școala veche și școala nouă de dl Iuliu Groșorean, predat de Cherechean și Ioan Hălmăgean.
5. „Numele tău“, cuartet.
6. „Balade de Porumbescu“, lină și piano, executate de dl Ștefa lină și d-șoara Terentia Ungurean.
7. „Epigonii“, poezie de M. En dată de dl Adrian Ungurean.
8. a) „Te cheamă privighitoarea de dl I. Körösladányi, acomp.
- b) „Hop țurca-furca“ de d-șoara Hortensia Bogdan pe pian.
9. „Herscu Boccegiul“, monolog de Vasile Alexandri, predat de dl T. Debeleac.
10. „Despărțirea Basarabiei“, cor. bărbătesc. Inceputul la 8 ore seara Prețul de intrare: Locul I: 2 cor. de persoană; locul II: 1 cor. 50 fil., locul de stat: 1 cor. Venitul este destinat reuniunii învățătorilor rom. gr.-or. din protopopiatele I. — VII. cu menițiunea, de a pune bază edării unei foi pedagogice. Bilete se pot căpăta la dl învățător Iuliu Groșoreanu în Galșa și seara la cassă. Ținându-se concertul și petrecerea deodată cu adunarea generală a reuniunii învățătorilor, învintări speciale nu se fac.

Gomitetul arangiator.

Telegrama zilei.

Petersburg. — Agenția rusă dasmintea formal vestea că holera ar fi izbucnit în Petersburg.

Washington. — Sunt de părere că puterile semnate ale tratatului de Paris ar trebui să-și întrebuinteze influența asupra Porței ca s'o facă să cedeze la cererile Sta-

telor-Unite pentru a nu se ajunge la buintărea forței.

Paris. — Loubet a telegrafiat veștului Waldeck-Rousseau că republica este unul din cei mai buni al săi servitori și unul din cei mai credincioși prieteni.

Constantinopol. — Răspunsul Portelor cererile americane s'a promis pe astăzi asigură că va face eareși cari concesii.

Marienburg. Regele Angliei a sosit incognito sub numele de Ducele de Caster.

Constantinopol. — Guvernatorul Prisrend Reschid Pașa, a fost destituit către Hilmi Pașa, inspectorul general al laetelor din Macedonia și Albania.

Resid Pașa a fost rechemat la Constantinopol ear' la Prisred va fi trimis alt guvernator.

152 v.égh. sz. 1904.

Arverési hirdetmény.

Alulított bírósági végrehajtó az 1881. LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezen a hirtetményben teszi, hogy a borosjenői kir. járás 1904 évi v. 324/1 számú végzése következtében Dr. Rácz János ügyvéd által képviselt József Jávára, Szabó Márton ellen 50 kor. s jár. erejéig 1904 évi július hó 14-én kelt ítélettel kielégítési végrehajtás után felül és 647 kor. 50 fillér becsült következő ingóságok: bolti cikkek és szoba butorok nos árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a bjenői kir. járás 1904-ik évi V. 324/2 számú végzése folytatásaként, fill. tökékövetelés, ennek 100 május hó 14 napjától jár 5% kamattal, és összesen 54 kor. 10 fillérben bírósági megállapított költségek erejéig Borosjenőben lakásán leendő eszközzésére 1904 évi Aug. 22-én napjának délutáni 2 órája határidővel, és ahhoz a venni szándékozók okmányokkal jégyzéssel hivatnak meg, hogy az értesítések az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. értelmében készpénzfizetés mellett, a leigérőnek szükség esetén becsáron alulírtak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok mások is le-és felülfoglaltattak és azok kielégítési jogok nyertek volna, ezen árverés 1904 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezen a hirtetményben is elrendeltetik.

Kelt Borosjenőben 1904 Aug. hó 14-én.

333

Olvashatatlan a kir. bírósági végzés.

INSERTIUNI și RECLAME

Biroul de credit reforme și de înnoiri

Seidl és Matiegka

Temesvár-Józsefváros, Kültl-téd 3. da informatiuni și deslușiri confidențiale stăt în afaceri deosebite cât și lucruri grivate de pretutindeni în străinătate, în modul cel mai confidențial și discret.

Primește

contra honorar moderat afaceri de sare dela comercianți și industriași cassarea pretensiunilor dubioase pe pacinică ori procesuală, mai de

mijloace

afaceri de împrumut și finanțare, de datorii, precum și vinderea și rărea de bunuri și realități.

Escompturi de cambii. Losuri în

Editor-proprietar: George Niehls

Redactor responsabil: Ioan Russu-Sirlian

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai buna.
Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă, iar sămburii de struguri, coaja și alte părți necurate se depărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce întrebuințarea de apă nesiposă ori murdărie nu abdică serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparație gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de oțel din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Hákóczy-utca 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare

253

Nouă ferărie în Arad

Am onoare a aduce la cunoștința On. l. deschis în

ARAD, piața Boros Béni o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați primul rang.

Primește comande de turnătorie și obiecte pentru mori, anume ventiluri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în orice Cărbuni de fag se pot căpăta pentru preț

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izi

fabricant de fer și oțel

m

de

a-

de

MÁRTONYI VICTOR

tinichier de zidiri și arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult onoratului public pentru pregătirea de orice lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — Executare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

Stipendiu de Paris.

Cu stimă:

MÁRTONYI VICTOR

ARAD. Local: Piața Boros-Béni Nr. 2.

Locuința: Strada Sárossy Nr. 2.
(Casa d-lui Purcariu).

334

40%

BANI!

4 1/2 %

pe realități și bunuri cu 4—4 1/2 % amortizațiune la locul I. și II. fără spese anticipative, precum și credit personal exoperează grabnic, culant și sigur

PHILIPP GRÜNWALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biurou de informațiuni

320

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr. 5.

Maî departe mijlocesc vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafenele, hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru vânzare dela 2000—140.000 coroane depuneri favorabile de capitaluri cu 7 1/2—8 % venit curat, vindere de pământ etc., arende de pământ dela 100 jugăre în sus.

4 1/2 %

40%

BRAUN GUSTÁV

măsar.

Arad, Petöfi-utca 11 sz.

Primește tot felul de lucru aparținător branșei sale, executat în modul cel mai constiențios și cinstit.

Rog spriginul prețios al p. on. public, rămân

Cu stimă:

BRAUN GUSTÁV

331

măstru măsar.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on. public, că pe Strada Wetzer János Nr. 19, casa Doamnei ved. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumusețare

corespunzător întru toate recerințelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintâi fabrice, am ajuns în poziția plăcută, să satisfac pretensianilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primește arangierea completă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante; primește renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier

330

LENGYEL GYULA

lăcătar de zidiri.

Arad, Strada Vörösmarty Nr. 3.

Pregătește accesorii de fer pentru zidiri, grilaje pentru cimitire, mașine de fert în formă de masă și orice fel de lucrare de lăcătar.

332

Cu stimă:

Lengyel Gyula.

Ocaziune excepțională!

Din cauza zidirei și câștigării de local, vin-
dem pentru prețuri originale de fabrică:

Servicii de prânz, de cafea, de ceai și de mocca.
Ceașce de cafea, ceai și de mocca în sute de feluri.
Farfurii, tot felul de etaloane (blide) și ștelage
pentru fructe și aluaturi.

SERVICII DE ȘTICLA fabricate excelente din țeară și din străinătate.
ȘTICLE, PAHARE, FARFURII DE ȘTICLA dela cele mai simple până la
cele mai fine.

SERVICII Pentru LICORURI, VIN, ȘI BERE colorate ori din sticlă de cristal.
Obiect de lux și folosire de alpaca și argint de China, execuțiunea cea
mai modernă.

Obiecte de lux, vase, figuri etc. din porțelan fin, maiolica și fayence. —
Vase de nichel, mărfuri de metal, articol pentru arangierea de culine. —

Tasuri pentru servirea de licor, și altele din lemn, sticlă și metal.

Requisite de mâncare din alpaca, ori argintate ori nickelizate, fabricate
din țeară.

Lămpi: Pentru saloane, dormitor, refectorii, biurouri, pentru
apartamente de biliard și cabinete de lectură: Pentru
restaurante, localuri de grădini și baline. Cu luminare electrică, de gaz,
acetylen, petrol ori spirit

Ocaziune binevenită dar foarte scurtă pentru cumpărarea de
trusouri, și alte lucruri pentru arangierea de locuințe, ville,
verande și locuințe de câmp.

308

Gebhart J. és Fia.

ARAD, Andrassy-tér 16 szám.

Fondat la 1850 Nr. Telefon. de stat și com. 219.

Comande din provincie se execută prompt și la
moment. Izvor potrivit pentru revinzători, uiegari,
măsari și restaurante.

— Intreprindere de sticlărie. —

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a
p. t. publicului din Arad și jur, că am deschis în
Arad, strada Batthány Nr. 38.

o prăvălie pentru

pictatul de firme și pentru vopsit.

Primește pentru prețurile cele mai moderate pic-
tarea de firme, adrese, de embleme pe sticlă, lemn,
tinichea, pânză etc. dela cea mai simplă până la cea
mai artistică, precum și vopsiri de biserici etc.

Inscripții pe steaguri, monograme, embleme fami-
liare pregătesc prompt și pentru prețuri senzațional de
echitabile.

Primește mai departe vopsirea mai simplă, și mai
artistică pentru prețuri solide.

Pentru lucru de vopsire pe seama domnilor archi-
tecți prețuri separate avantajoase.

Când rog spriginul și încrederea p. t. public, tot-
odată promit că pentru lucrul pregătit la mine cu con-
știentiositate și punctualitate primește toată garanța.

Remân cu deosebită stimă:

Kondorossy Imre,
pictor de firme și vopsitor.

297

Cruce sau stea dublă electro-magnetice

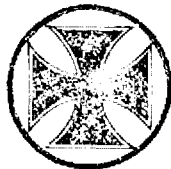
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac

vindecă și înviează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă
și folosește contra durerilor de
cap, urechi și dinți, migrene,
neuralgie, împedecarea circula-
ției sângelui, anemie, amu-
țeli, tinituri de ureche, bătăe-
de inimă, sgârșiri de inimă,
astma, auzul greu, sgârșiri de sto-
mac, lipsa poftei de mâncare, răceală
la mână și picioare, slăbirea peste tot,
reuma, podagră ischiază, uodul în pat,
influenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui
tra multor altor boale, cu
tractare normală a medi-
se vindecă prin electricitate.
Însușirea acestui aparat
că vindecă nu numai din
în timp, ci introduce cor-
în corpul omenesc binefăcăto-
rent, când pe deoparte vin-
cu succes boalele aflătoare,
pe de altă parte e cel mai
scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest
vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile
cari prăvesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea
atestată. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin
ratul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba
meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu
poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât
Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul
electro-magnetic prin deosebita-l putere vindecătoare, e în genere
apreciat și răspândit.

Chiar și ieffinătatea estraordinară a crucei mele electro-
tice o recomandă cu înțelegere.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite

Prețul aparatului mic e Cor.

folosibil numai la copii și la femei de
— — — — — tuție foarte slabă. —

Locul central principal de vânzare și asociație pentru
și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadasz,
colțul str. Ká-

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta excelent și nevinovat, pe-
ri rba, mustați în cinci minute se pot colora în negru
debrunet. Coloarea e constantă și nu se poate oser-
bo cuoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă,
se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu

Prețul 2 cor. 80 fl.

Ori-ce păr cărunt își recapătă culoarea naturală prin
folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă
musea naturală a părului. Astfel părul blond devine
iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face părul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefa-
ori-ce păr în culoare atât de plăcută, aurie, în culoare
câneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă
fără a ataca părul. — Prețul! sticlă mică 1 cor., sticlă
mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.